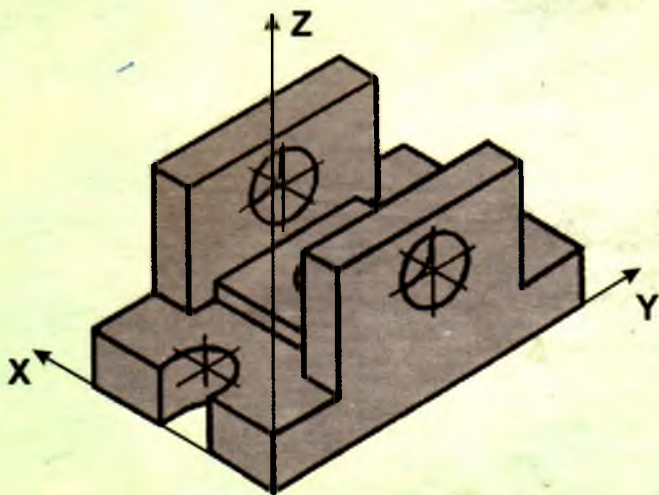

E. I. RO'ZIYEV, A. O. ASHIRBOYEV

MUHANDISLIK GRAFIKASINI O'QITISH METODIKASI

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA
MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

E.I.RO‘ZIYEV, A.O.ASHIRBOYEV

**MUHANDISLIK
GRAFIKASINI O‘QITISH
METODIKASI**

*Q‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta‘lim vazirligi tomonidan
«Tasviriy san‘at va muhandislik grafikasi» bakalavriat yo‘nalishi
talabalari uchun darslik sifatida tavsiya etilgan*

TOSHKENT – 2010

E.I.Ro'ziyev, A.O.Ashirboyev. Muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi. –T.: «Fan va texnologiya», 2010, 248 bet.

Ushbu darslik «Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi» bakalavriat yo'nalishi hamda «Muhandislik grafikasi va uni o'qitish metodikasi» fani bo'yicha amaldagi dastur asosida tayyorlandi.

Darslik ikkita bobga bo'lingan bo'lib, birinchi bob muhandislik grafikasini o'qitishning umumiy masalalariga, ikkinchi bob esa, chizmachilikning asosiy mavzularini o'rgatish muammolariga bag'ishlangan. Chizmachilik ta'limida dars jarayonini chizma standartlaridagi so'ngi o'zgarishlar va zamonaviy ta'lim texnologiyalarini qo'llashning umumdidaktik va metodik asoslarini o'rganishga keng o'rin ajratilgan. Darslikni tayyorlashda mamlakatimiz va chet el (Rossiya Federatsiyasi)dagi grafika fanlarini o'qitishdagi ilg'or metodik yo'nalishlar bilan birgalikda mahalliy materiallar, grafikada milliylik komponentlariga ham keng o'rin ajratildi.

Ushbu darslik universitet va pedagogika institutlarining «Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi» bakalavriat yo'nalishi talabalariga mo'ljallangan. U umumta'lim maktablarining chizmachilik hamda kasbhunar kollejlardagi grafika fanlari o'qituvchilarining kasbiy faoliyatida amaliy foydaga ega deb o'ylaymiz.

Taqrizchilar: texnika fanlari doktori **D.Qo'chqorova;**
pedagogika fanlari nomzodi, dotsent **N.Hurboyev;**
texnika fanlari nomzodi, dotsent **T.Rixsiboyev**

20810/1

ISBN 978–9943–10–368–9

© «Fan va texnologiya» nashriyoti, 2010.

SO‘Z BOSHI

Chizmachilik o‘qitish metodikasi bo‘yicha hozirgacha Respublikamizda o‘zbek tilida darslik va qo‘llanmalarning nashr qilinmaganligi, o‘qitish metodikasi, xususan, chizmachilik fanining o‘zida ham so‘ngi yillardagi o‘zgarishlarning aks etishiga bo‘lgan zaruriyat darslikni dastlabki rejalashtirilganidan birmuncha boshqacha tayyorlashga sabab bo‘ldi. Bular quyidagilar:

1) Dasturdagi ayrim kichik hajmli mavzular qo‘shib, yiriklashtirildi, bunda asosiy mezon sifatida ularning mantiqiy bog‘liqligi e‘tiborga olindi;

2) Mavzuni yoritishda darsning tashkiliy masalalariga, o‘quvchilar qiynaladigan va ular yo‘l qo‘yadigan tipik xatolarni ochib berishga harakat qilindi;

3) Dasturda ko‘zda tutilmagan ayrim mavzular qo‘shimcha ravishda yoritildi va o‘ylaymizki bular chizmachilik o‘qituvchisining ish faoliyatida zarur bo‘ladi;

4) Chizmachilik standartlarida so‘nggi yillarda bo‘lgan o‘zgarishlar (bularning ayrimlari haligacha o‘zbek tilidagi darsliklarda aks ettirilmayapti), chizmachilik (texnik) atamaları va boshqa ma‘lumotlarni ilova shaklida keltirdik.

Darslikni yaratishda so‘ngi yillarda rus tilida chop qilingan adabiyotlardan keng foydalanildi. Bunda asosiy e‘tibor umumta‘lim maktablari va kasb-hunar kollejlaridagi grafika (chizmachilik) ta‘lim jarayonini zamonaviy talablar darajasida tashkil qilishga qaratildi.

Darslik ikki bobdan iborat bo‘lib, birinchi bob muhandislik grafikasini o‘qitish metodikasining umumiy masalalariga bag‘ishlangan. Ushbu bobda chizmachilik darslarini tashkil qilish va o‘qitishning zamonaviy metodlari, o‘qituvchining darsga tayyorlanishi va sinf doskasida chizmachilik asboblari bilan ishlash metodikasi, chizmachilik kabinetini jihozlash, chizmachilikdan o‘qitish vositalari va ko‘rgazmali qo‘llanmalar hamda ularni tayyorlashga taalluqli metodik tavsiyalar keltirildi.

Darslikning ikkinchi bobida chizmachilikning asosiy mavzularini o‘rgatish metodikasiga tegishli ma‘lumotlar berilgan. Chizmachilikning asosiy mavzularini o‘rgatishda fan o‘qituvchisi nimalarga e‘tibor berishi zarurligini tahlil qilish bilan birgalikda hozirgi kunda nashr qilinayotgan darslik va qo‘llanmalarda ham yo‘l qo‘yilayotgan kamchiliklar ko‘rsatilib,

ularni oldini olish bo'yicha tavsiyalar berildi. Shuning uchun ham ushbu darslik «muhandislik grafikasi va tasviriy san'at» bakalavriat yo'nalishi talabalari bilan bir qatorda umumta'lim maktablari va kasb-hunar kollejarining grafika fanlari o'qituvchilari uchun ham amaliy qo'llanma sifatida foydali bo'lishi mumkin deb hisoblaymiz.

Muhandislik grafikasini o'qitish metodikasi bo'yicha o'zbek tilida yaratilayotgan dastlabki darslik bo'lganligi sababli ushbu qo'llanma kamchilik va xatolardan xoli bo'lmasligi tabiiy. Shuning uchun darslik sifatini yaxshilashga qaratilgan takliflarni mualliflar mamnunlik bilan qabul qiladilar. Takliflarni Urganch davlat universitetining «Texnikaviy va badiiy grafika» hamda Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universitetining «Chizma geometriya, chizmachilik va uni o'qitish metodikasi» kafedralariga jo'natishlaringizni so'raymiz.

Mualliflar